

A magyar gazdaságban a világgazdaság folyamatait követve folytatódott a múlt év második felében megélt **gazdasági növekedés**. Az év során ugyan kissé mérséklődött a növekedés üteme, azonban nemzetközi összehasonlításban változatlanul magasnak számít: az év első kilenc hónapjában mintegy kétszerese volt a kibővített Európai Unióban becsült növekedési ütemnek, és a harmadik negyedévben is 1,8-szeresét tette ki. A tavalyinál élénkebb növekedést kínálati oldalról az alapvető termelő ágak, keresleti oldalról az export és a beruházások tették lehetővé. A **beruházások** összetétele a gazdaság fejlődése és egyensúlyi helyzete szempontjából továbbra is kedvező. Stagnálás-csökkenés tapasztalható ugyanakkor a kereskedelem és vendéglátás, valamint a szállodaipar beruházásaiban, illetve az államháztartás által finanszírozott szolgáltatások (igazgatás és védelem, oktatás, egészségügy) fejlesztéseiben is.

A gazdasági növekedés mértéke a termelő ágazatokban (az **iparban**, az **építőiparban** és a **mezőgazdaságban**) jóval meghaladta az átlagot. Az ipar termelékenysége jóval gyorsabb ütemben emelkedett, mint a termelés. A termelékenység növekedését az ipari bruttó kereset reálértékének január–szeptemberi növekedésével egybevetve megállapítható, hogy ez a tényező számottevően javította az ipari termékek versenyképességét, részben ellensúlyozva ezzel a kedvezőtlen hatásokat. Az **idegenforgalomban** a kiutazó magyarok száma jobban nőtt, mint a külföldről idelátogatóké. A hazai kereskedelmi szálláshelyeken a külföldi vendég-forgalom élénkült, a belföldi mérséklődött.

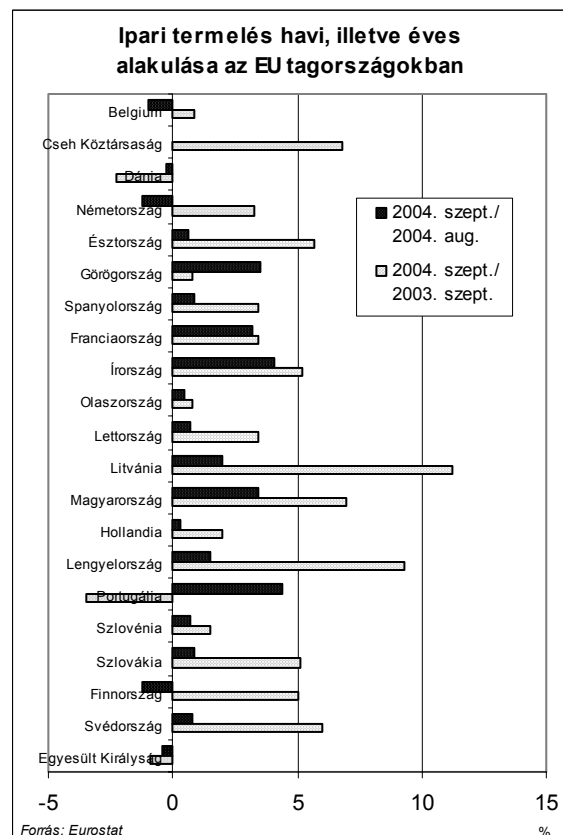
A **külkereskedelmet** a tavalyinál valamivel nagyobb passzívum jellemezte. Az **államháztartási hiány** a tavalyinál másfélszeresét teszi ki. A **fogyasztói árak** a múlt évinél gyorsabban emelkedtek. A **foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma** lényegében megegyezett az egy évvel azelőttivel, az utóbbi hónapokban azonban a foglalkoztatottság csökkent, a munkanélküliség pedig nőtt. A **keresetek** reálértéke gyakorlatilag nem változott.

Az ipari termelés az EU-ban

2004 szeptemberében augusztushoz képest 0,4%-kal, előző év szeptemberéhez képest 2,6%-kal nőtt a termelés az EU25 országokban. (Augusztusban ugyanezen mutató értéke -0,5%, júliusban +0,1% volt.)

Egy hónap alatt szeptemberben 15 tagállamban emelkedett az ipari termelés értéke, a legnagyobb mértékben Portugáliában (4,4%), Írországon (4,1%), Görögországban (3,5%) és Magyarországon (3,4%). Csökkenést Németországban, Finnországban (-1,2%), Belgiumban (-1%) az Egyesült Királyságban (-0,4%) és Dániában (-0,3%) mértek. Az éves növekedés Litvániában (11,2%), Lengyelországban (9,3%), Magyarországon (7%), és a Cseh Köztársaságban volt a legnagyobb, míg Portugáliában (-3,5%), Dániában (-2,3%) és az Egyesült Királyságban (-0,9%) csökkenést regisztráltak.

2003 szeptemberéhez képest ez év szeptemberében a beruházási javakat gyártó ágazatok esetében 5,4%-os, az energia-termelő ágazatoknál 7,4%-os növekedést mértek. A továbbfelhasználásra termelő ágazatok 3,2%-kal a nem tartós fogyasztási cikkek gyártó ágazatok 0,1%-kal nőttek, míg a tartós fogyasztási cikkek gyártó ágazatoké 0,9%-kal csökkent.

Ipar

Az *ipari termelés* az előző év azonos időszakához viszonyítva 2004 szeptemberében 6,7%-kal nőtt. A termelés volumene az év első kilenc hónapjában 8,9%-kal magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában. Az előző hónaphoz képest az ipari termelési index szeptemberben 2,3%-kal emelkedett.

2004 első kilenc hónapjában az *ipari export* 17,8%-kal, szeptemberben 14,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A január–szeptemberi időszakban a feldolgozóipar legnagyobb exporttörének számító, a feldolgozóipari kivitel 42%-át képviselő villamos gép, műszer gyártásának exportvolumene jelentősen, 28,3%-kal bővült. A feldolgozóipari export másik meghatározó alága, a feldolgozóipari kivitelből több mint 22%-kal részesülő járműgyártás 12,2%-kal növelte külpiazi eladásait.

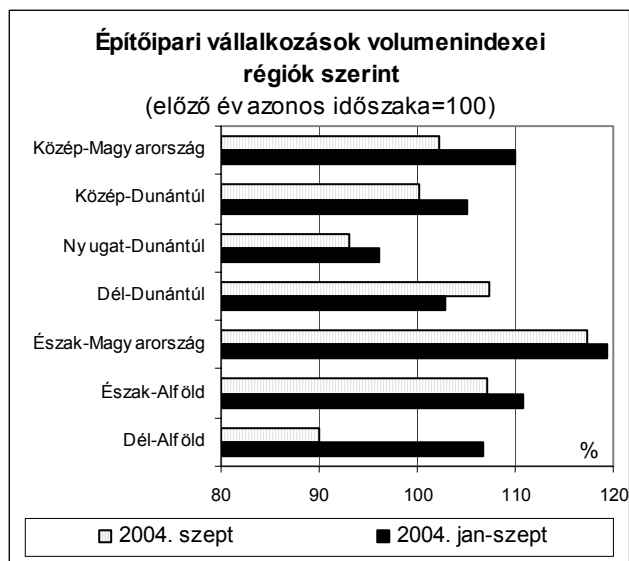
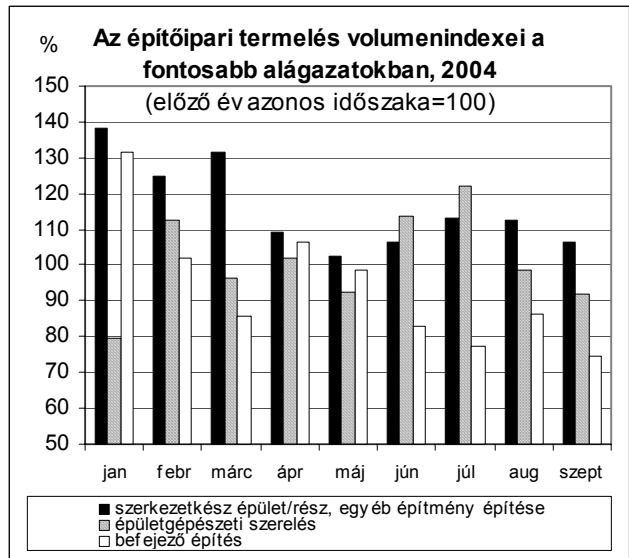
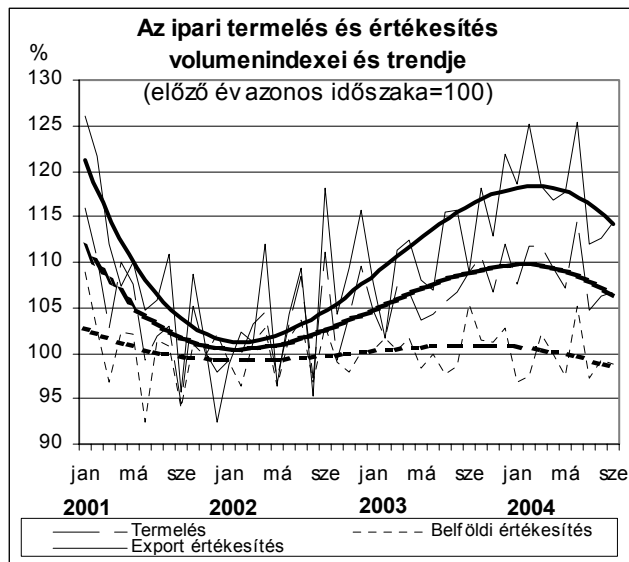
Az ipar első kilenc havi *belföldi értékesítése* az előző év azonos időszakához viszonyítva 0,6%-kal csökkent.

Építőipar

Az építőipari termelés volumene 2004 szeptemberében 0,7%-kal, míg az év első kilenc hónapjában 6,4%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. A termelés szeptemberben 1,4%-kal volt alacsonyabb az előző havinál.

A legnagyobb építőipari alágazat, a szerkezetkész épületek és egyéb építmények építése szeptemberben 6,2%-kal emelkedett, az első kilenc hónapban összesen 12,6%-kal volt magasabb az előző évi alacsony bázisnál. Az alágazat termelésének emelkedését továbbra is a gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése okozza.

Az épületek építésének volumene szeptemberben 10,4%, az év első kilenc hónapjában 1,9%-kal csökkent. Az egyéb építmények építése ezzel szemben szeptemberben 14%-kal, évkezdettől 18,7%-kal emelkedett, elsősorban a közlekedés-fejlesztési beruházásoknak köszönhetően.

Turizmus

Az év elejétől szeptember végéig a kereskedelmi szálláshelyekre közel 2,6 millió külföldi vendég érkezett, akik 8,4 millió vendégéjszakát tölthettek el. A vendégek száma 8, az éjszakák száma 2%-kal növekedett a tavalyi év azonos időszakához képest. A külföldi vendég-forgalom – az eltöltött vendégéjszakák száma alapján – bővülése kizárólag a Közép-magyarországi régióra koncentrálódott, ahol a szálláshelyek közel egyötödével több éjszakát regisztráltak, mint a tavalyi év azonos időszakában. A gyógyszállókban 6%-kal több éjszakát tölthettek el külföldiek, mint 2003 első kilenc hónapjában. A többi szállástípusban (panziókban, turista- és ifjúsági szállókban, üdülőtáborokban és kempingekben) jelentős visszaesés figyelhető meg.

Árak

Októberben az egyhavi átlagos *fogyasztói* áremelkedés 0,5% volt, 2003. októberhez viszonyítva pedig 6,3%-kal növekedtek az árak. Idén az első tíz hónapban átlagosan 7%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában. 2004. októberben az „alapdrágulás” (maginfláció) 2003. októberhez viszonyítva 5,6% volt.

A *mezőgazdasági* termékek termelői árszintje idén szeptemberben 5,4%-kal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban. A január–szeptemberi átlagos áremelkedés 3,4%-os volt: a növénytermesztési és kertészeti termékek ára 2,8%-kal, az állatoké és állati termékeké 4%-kal nőtt a tavalyi első kilenc hónapoz képest.

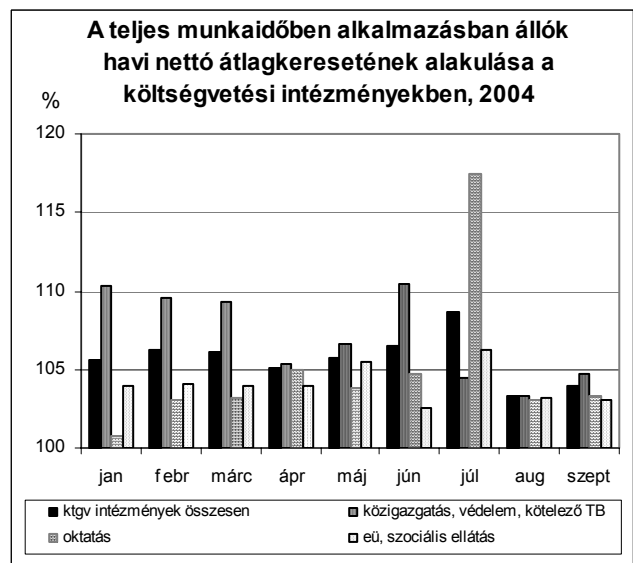
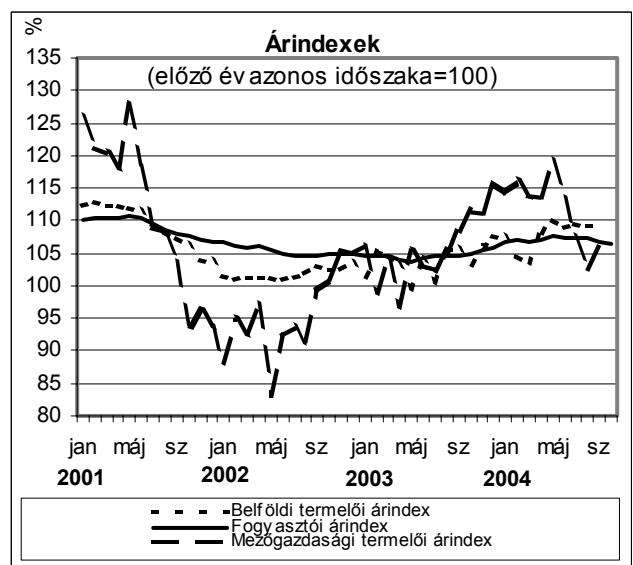
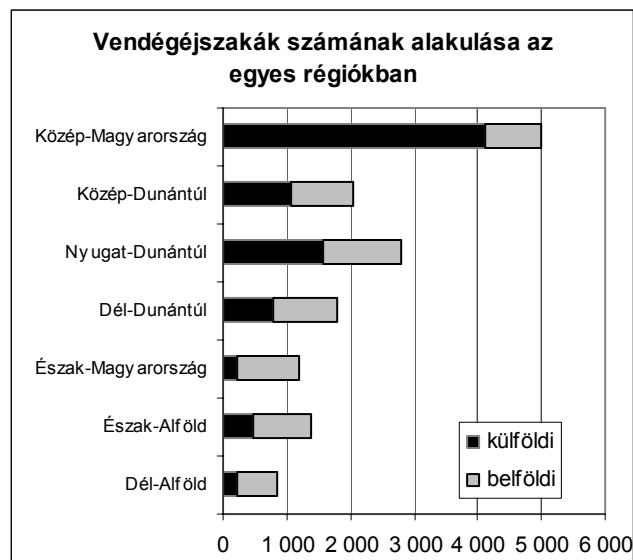
Az *ipari* belföldi értékesítés árai szeptemberben 0,4%-kal emelkedtek az előző hónapoz viszonyítva. A 9,1%-os 12 havi árnyelkedés az augusztusival gyakorlatilag megegyező. Az exportértékesítés havi termelői árai 0,3%-kal voltak magasabbak az augusztusínál.

Keresetek

A legalább 5 fős vállalkozásoknál és a költségvetési intézményeknél alkalmazásban állók száma a nemzetgazdaságban átlagosan 2 millió 792 ezer volt 2004. január–szeptemberben, ami 0,9%-os növekedés az előző év azonos időszakához képest.

A bruttó nominális átlagkereset 7,9%-kal, a nettó átlagkereset 6,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, a reálkereset (a fogyasztóiár-index 7%-os növekedése mellett) 0,1%-kal csökkent.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 2004. január–szeptemberben 141 200 forint volt, a versenyszférában dolgozók átlagosan 134 600 forintot, a költségvetési szervezeteknél alkalmazásban állók 157 400 forintot kerestek.

Értékpapír-állományok

2004 III. negyedévében az állampapírpiac az előző negyedévinél kisebb mértékű változások történtek. Legnagyobb mértékben a nem-rezidensek részesedése emelkedett a forgalomban lévő állampapír-állományban. Szembetűnő folyamat a biztosítók és nyugdíjpénztárak több éve tartó folyamatos állomány-növekedése, és ennek eredményeként a szektor állampapír-piaci súlyának folyamatos emelkedése. A hitelintézeti szektor részesedése viszont az egy évvel ezelőtti szintre esett vissza. Az előző negyedévi veszteséggel szemben, a III. negyedév során valamennyi szektor árfolyamnyereséget ért el állampapír-piaci portfólióján.

A tőzsdei részvények esetében a külföld volt jelentős vásárló, míg velük szemben a pénzügyi vállalatok, a nem pénzügyi vállalatok és a háztartások szerepeltek eladóként. Befektetési jegy portfóliójukon a legnagyobb árfolyamvesztést a háztartások, illetve a biztosítók és nyugdíjpénztárak szenvedték el.

Külkereskedelem

A külkereskedelmi forgalom alakulását továbbra is növekvő tendencia jellemzi. Az év első nyolc hónapjában az export volumene 18, az importé 17%-kal bővült az előző év azonos időszakához képest. Ugyanakkor júliusban és augusztusban a növekedés üteme mérséklődött.

Az Európai Unióból származó *behozatal* volumene 14%-kal nőtt. A legnagyobb, 39%-os forgalomnövekedés az élelmiszer, ital, dohány árucsoportban történt, melynek importja lassan megközelíti az ide irányuló export értékét. Az unión kívüli országokból érkező import volumenének bővülése 15%-ponttal meghaladta az uniós forgalomét. Az ázsiai országok behozatali dinamikája hónapról hónapra nő, január–augusztusban a folyó áras bővülés már 43%-os volt. A 270 milliárd forintos növekedés 90%-át a gépiport tette ki.

A *kiviteli* volumene az EU viszonylatában 17%-kal, az EU kívüli országok viszonylatában 26%-kal bővült. Mindkét országcsoportban a gépek, berendezések exportja volt a meghatározó.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2004 / november, Budapest

